

ALİ KEMAL

Hayat Kırıntıları: Kerime ve Diğer Hikâyeler

HECE

inceleme

Hazırlayan: Faruk Gezgin

Faruk Gezgin: 20.12.1950'de İzmir'in Kınık İlçesi Işıklar Köyü'nde doğdu. 1972'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi- Yüksek Öğretmen Okulu öğrencisi olarak- Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Malatya-Pütürge Lisesi, İzmir Atatürk Lisesi, Buca Eğitim Enstitüsü, Tokat-Artova Lisesi, Konya Karatay Lisesi, İzmir-Kınık Lisesi, İzmir-Kınık Endüstri Meslek Lisesi'nde edebiyat öğretmeni; 1985-1986'da İzmir-Bornova İlçe Millî Eğitim Şube Müdürü olarak çalıştı. 1986'da Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Türk Dili Okutmanı olarak göreve başladı. 1991'de Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Ali Kemal Hayatı-Şahsiyeti-Siyasi ve Edebî Eserleri" adlı yüksek lisans çalışması kabul edildi. 1994'te Sabahattin Çağın'la birlikte Mizancı Murat'ın Mücadele-i Milliye adlı eserini Latin harfli sadeleştirilmiş olarak yayınladı. 2000 yılında kendi isteği ile emekli oldu. 2000-2002 yıllarında Kazakistan'da Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde okutman olarak çalıştı. Hayatının en büyük zevklerinden biri saydığı Türkistan şehri, Ahmet Yesevi Külliyesi ve atalar yurdunun bazı bölgelerini görme şerefine nail oldu. 2010'da "Ali Kemal: Bir Muhalifin Hikâyesi", 2011'de de "Ali Kemal. Ne Söylesem ki Harabım...-Şiirler" eserleri yayımlandı. 2013-2014 öğretim yılında Tahran Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nde, 2014-2017 öğretim yıllarında üç yıl da Makedonya'da Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Yunus Emre Enstitüsü görevlendirmesi ile okutman olarak çalıştı. Faruk Gezgin İzmir'de yaşamaktadır.

ALİ KEMAL
HAYAT KIRINTILARI:
KERİME ve DİĞER
HİKÂYELER

Haz. Faruk Gezgin

Hece Yayınları: 614
İnceleme

©Hece Yayınları

Editör
İbrahim Demirci

Birinci Basım
Nisan 2021

Kapak Tasarımı
www.sarakusta.com.tr

Teknik Hazırlık
www.hece.com.tr

ISBN: 978-605-74552-5-3

Baskı

Emsal Matbaa Tanıtım Hizmetleri San. ve Ltd. Şti.
Sertifika No: 46753

HECE Basım Yayın Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Konur Sokak No: 39/1-2 Kızılay-Çankaya/Ankara

T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14

e-posta: hece@hece.com.tr

Sertifika No: 17672

© Eserin bütünüyle ya da kısmen fotokopisinin çekilmesi, mekanik ya da elektronik araçlarla çoğaltılması, kopyalanarak internette ya da herhangi bir veri saklama cihazında bulundurulması, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun hükümlerine aykırıdır ve hak sahiplerinin maddi ve manevi haklarının çiğnenmesi anlamına geldiği için suç oluşturmaktadır.

İÇİNDEKİLER

SÖZ BAŞI / 7

A. ALİ KEMAL'İN HAYATI / 11

B. HİKÂYELER HAKKINDA / 29

C. HİKÂYELER / 43

C. 1. TELİF HİKÂYELER / 43

C. 1. 1. Çölde Bir Sergüzeşt / 43

C. 1. 2. Bahar İçinde Hazan / 47

C. 1. 3. Hayat Kırıntıları Margout / 59

C. 1. 4. Hayat Kırıntıları / 68

C. 1. 5. Hayat Kırıntıları Lukata / 75

C. 1. 6. Hayat Kırıntıları Kerime / 83

C. 1. 7. Hayat Kırıntıları Niçin? Neden? / 96

C. 1. 8. Hayat Kırıntıları- "Paris'ten" / 105

C. 1. 9. Hayat Kırıntıları: Model [Paris'ten] / 114

C. 1. 10. Hayat Kırıntıları: Mini Mini Bir Osmanlı / 126

C. 1. 11. Hayat Kırıntıları: Geçen Sene, Bu Sene / 135

C. 1. 12. Refref-İ Hayal: Endülüs / 144

C. 1. 13. Refref-İ Hayal Nesteren / 152

C. 1. 14. Refref-İ Hayal Lola [Paris Muhabirimizden] / 161

C. 1. 15. Refref-İ Hayal: Bir Bedevî Kızı / 170

C. 1. 16. Refref-İ Hayal Son Derman / 176

C. 1. 17. Refref-İ Hayal Zavallı Refik / 184

C. 1. 18. Refref-İ Hayal Yâdigâr / 192

C. 1. 19. Şefika / 198

C. 1. 20. Hacı Baba / 203

C. 1. 21. Nil Kenarında / 205

- C. 1. 22. Tesadüf / 209
C. 1. 23. Bir Safha-İ Hayat: Kâh Olur Gurbet Vatan... / 224
C. 1. 24. Bir Safha-İ Hayat Canan Da Muhacir Oldu... / 233
C. 1. 25. Canan Gibi Şadan Da Muhacir Oldu / 239

C. 2. TERCÜME HİKÂYELER / 245

- C. 2. 1. Garam / 245
C. 2. 2. Bed-Mest / 267
C. 2. 3. Nanta (Zola]'Nın / 272
C. 2. 4. Masal: Lisan-I Hayvanat / 283
C. 2. 5. İki / 289
C. 2. 6. Şairin Zevcesi / 297
C. 2. 7. Şairin Zevcesi / 305
C. 2. 8. Şairin Zevcesi / 314
C. 2. 9. Miftah / 319
C. 2. 10. İlka / 325
C. 2. 11. Son Kitap / 342
C. 2. 12. Küçük Hikâye / 346
C. 2. 13. Verda / 353

D. KAYNAKLAR / 359

SÖZ BAŞI

1869-1922 yılları arasında yaşayan Ali Kemal, tiyatro oyunu hariç edebiyatın her dalında; tarih, siyaset, din, gazetecilik yani hayatın her alanında eser vermiş ve daha çok gazete yazılarıyla büyük bir şöhret kazanmıştır. Hayatın her alanında eser vermesi, onun aşırı hırslı olması ve kendini kanıtlamaya çalışması ile ilgilidir.

1991 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde kabul edilen "Ali Kemal Hayatı-Şahsiyeti-Siyasî ve Edebî Eserleri" konulu yüksek lisans tezimizi hazırlarken, yazarın bilhassa gazete ve mecmualardaki yazılarını tespit etme çalışmasında hayli zorlandık. Sayısız müstear ve işaret kullanarak yazdığı yazıların yanında, yazarına dair bir işaret olmayan ama muhtevadan ona ait olabileceğine karar verdiğimiz bir hayli yazıya da rastladık. Bu çalışmadan "*Ali Kemal: Bir Mubalifin Hikâyesi*, İsis Yayınları, İstanbul 2010" ve "*Ali Kemal: Ne Söylesem ki Harabım-Şiirler-*, İsis Yayınları, İstanbul 2011" eserlerimiz ortaya çıktı. Yıllar sonra daha zor bir çalışma yapmaya karar verdik: Ali Kemal'in telif hikâyeleri yanında tercüme hikâyelerini Latin harfli olarak yayınlamak.

Bu konudaki sıkıntı, hikâyelerin sadece "Ali Kemal" imzasıyla yayınlanmamasından ortaya çıktı. Teliflerden 9 hikâyeye imzasız olarak; 8 hikâyeye "Ali Kemal", 2 hikâyeye "Ali Nebhan", 1 hikâyeye "Orhan", 1 hikâyeye "Ali Seza", 1 hikâyeye

“Halep Muhbir-i Mahsusumuzdan” imzalarıyla ve 3 hikâye de “***” işaretiyle yayınlanmıştır.

Tercümelerden 8 hikâye imzasız olarak; 4 hikâye “İbrahim Hikmet”, 1 hikâye de “A.(yın) N.” imzalarıyla yayınlanmıştır.

Telif olanlardan bir kısmı, Ali Kemal’in özel hayatını, Osmanlı-Türk coğrafyası, kültür ve edebiyat dünyasını, millîliklerimizi ve bir devri vermesi bakımından çok önemlidir.

Birçok hikâyede, gerekli olan virgöl, nokta, soru işareti vb. imla işaretlerinin olmamasını, matbaa müretteplerinin hatası olarak değerlendirip bunları genellikle ilgili yerlere yerleştirdik. “Vav” edatını genellikle “ve”, bazen de kalıplaşmış ve aynı anlamı veren ifadelerde “u”, “ü” olarak değerlendirdik. “-mak”, “-mek” mastarı, yönelme ve belirtme hal eklerini aldığında, bugünün anlayışına uyarak bunları “-maya”, “-meye”; “-mayı”, “-meyi” şeklinde yazdık. Nispet “î”lerini “i” olarak gösterdik. Türkçe’de yaygın olarak kullanılan “ciddi, hakiki, adi, mesai, samimi, fani” vb. kelimeleri nispet “î”siz yazdık. Hikâyelerin yayınlandığı devirde moda olan tekrarların arasına virgöl koymayı kaldırdık. Bazen yazardan ve daha çok da müretteplerden kaynaklanan cümle düşüklüğü olan yerlerde [] içine ilgili ek tarafımızdan yerleştirildi. Yine anlaşılmayan kelime ve tamlamalar metin içinde ilgili yerde, metinler dışındaki alıntılar [/] içinde italik verildi. Olumsuzluk ekleri “bî ve nâ”, hayatımızda çok kullanılan kalıplaşmış kelimelerde bitişik, diğer kelimelerde araya (-) işareti konulmuş olarak yazıldı. “-dar”, “-zar”, “-gâh”, “-hane” vb. ekler de genel kabul görmüş kelimelerde bitişik yazıldı. Yine yanlışlıkla konulan gereksiz ekler de bazen kaldırılmıştır. “Mai” olarak verilen kelimeyi “mavi” şeklinde gösterdik. Arapça, Farsça kelimelerin yazılışında, kelime sonunda karşıtı olan yumuşak sessizleri sert sessiz olarak yazmak tasarrufunda bulunduk. Arapça, Farsça

asılı bazı kelimelerin ortasında, yanında sert sessiz varsa, karşıtı olan yumuşak sessizleri de bu uyuma göre yazdık: “iptila”, “müptela”, “içtihat” vb. gibi. Bu konuda esas sıkıntımız, Fransızca özel isimlerin gerçek yazılışlarının tespitinde ortaya çıktı. Türkçe’de yaygın kullanılışı olanları olduğu gibi bıraktık. İşin uzmanlarına danıştığımız halde, bazı özel isimlerin gerçek yazılışlarına ulaşamadığımızdan, bunları okunuşlarıyla verdik. Bu konuda eksliğimiz olduğunu belirtmek durumundayız. İmla sorunumuzun halledilemeyen bir yaramız olduğunu da yeri gelmişken hatırlatalım. Bu sebepten, imlada yer yer şahsî davrandığımız iddia edilebilir.

Çalışmamda Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Şerife Çağın ile Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sabahattin Çağın kardeşlerimin çok büyük teşvik ve yardımlarını gördüğüm için kendilerine şükran borçluyum. Yine metinlerde okuma zorluğu olan bazı Arapça ve Farsça kelime, söz, ayet ve ibarelerin halledilmesinde, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ömer İnce’ye, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir Palabıyık’a; Fransızca özel isimlerin yazılışlarında, Ali Kemal’in torunu ve İsis Yayınları’nın sahibi Dr. Sinan Kunalp’e, Emekli Türk Dili Okutmanı Selçuk Uysal’a, Emekli Fransızca Okutmanı Adil İzmirli’ye ve Doktora Öğrencisi Gülden Vicir’e; bir iki metin temininde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mehmet Samsakçı’ya ve yine metinlerin elde edilmesi ve kısmen okunmalarında Doktora Öğrencisi Ummuhan Nerkez’e; metinlerin kontrolünde Makedonya-Üsküp Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Türk

Faruk Gezgin

Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu öğrencilerimizden Burcu Ali ve Zeynep Domazet'e ve giderek ilerleyen Osmanlıcası ile metin okunmasında yardımcı olan eşim Nedret Gezgin'e teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Faruk Gezgin
Dokuz Eylül Üniversitesi Emekli Türk Dili Okutmanı

A. ALİ KEMAL'İN HAYATI

Ali Kemal, 17 Ekim 1869'da (5 Teşrinievvel 1285) İstanbul'da doğar. Ali Rıza olan asıl adını, 1885'te Mülkiye Mektebi'nde okurken, Namık Kemal'e hayranlığından dolayı Ali Kemal olarak değiştirir. Babası Çankırlı Hacı Ahmet Hamdi Efendi, İstanbul'da mumculuk işinde başarılı olup kethüdalığa kadar yükselir; ilk hanımının ölümü üzerine Çerkes Hanife Feride ile evlenir. Bu evlilikten Ali Kemal ve iki kız kardeşi doğar. Hanife Feride Hanım, açık fikirli, ne istediğini bilen birisidir. Ali Kemal, daha çok annesinin etkisinde kalmıştır.

1874'te başladığı Süleymaniye'deki Mekteb-i Feyziye adındaki mahalle mektebinde basit dinî bilgileri ve *Kur'an* okumayı öğrenir. 1876-1877 öğretim yılında Kaptanpaşa Rüştiye Mektebi'ne başlar. Okul, 93 Harbi göçmenlerinin iskânı yüzünden kapanınca, Ali Kemal de 1878-1879 öğretim yılında Gülhane Askerî Rüştiyesi'ne yazdırılır. Üçüncü ve dördüncü sınıfta okul dışı avare hayata bulaşan Ali Kemal, kötü hareket ve devamsızlıktan ötürü okuldan kovulur. Babası onu, hem kendi iş yerinde çalıştırır hem de Süleymaniye'deki cami derslerine gönderir.

Ali Kemal, aile yakını ve dostları sayesinde ve belki de büyük bir ihtimalle imtihan vererek 1883'te Mekteb-i Mülkiye'ye kaydedilir. Hocaları arasında Mizancı Murat ve Recaizade Mahmut Ekrem de vardır. Bu okulda basın ve

edebiyat dünyasıyla ilgilenmeye başlar. Ahmet Mithat'ı okumakta, Muallim Naci'yi beğenmektedir. Naci'ye hayran olsa da yeni edebiyat eğilimi içindedir. Yalnız o sırada Muallim Naci, şiirlerinde yeniyi müjdeleyen örnekler verse de, etrafını kuşatan eski şiir taraftarları yüzünden şöhretini kaybetmeye başlamıştır. Mülkiyeli gençleri esas büyüleyen isim, fikirleri ve mücadelesiyle Namık Kemal'dir. Meşrutiyet ve hürriyet için mutlakiyete son vermek emelinde olan gençler, gerekirse yurt dışına kaçıp orada mücadele etmek eğilimindedirler.

1885'te Ali Kemal'in ilk edebî çalışmaları basında çıkmaya başlar. İlk şiiri *Tercüman-ı Hakikat*'te çıkınca, Ahmet Mithat'ın övgüsüne mazhar olur. *Saadet* gazetesinde de şiirleri yayınlanır. 12 Şubat 1886'da İbrahim Fehim ile *Gülşen* adlı mecmuayı çıkarır. Yirmi yedi sayı süren mecmuada onun birçok şiiri ve nesir denemesi yer alır. Bu, on yedi yaşındaki bir genç için başarıdır.

1886 sonlarında *Berk* mecmuasında şiirleri görülen Ali Kemal, Fransızcasını da ilerletmeye çalışır. Artık Mekteb-i Mülkiye'de de önde gelen öğrenciler arasındadır. Bu dönemde, *Ceride-i Hakayık*, *Şafak*, *Nihal*, *Muhit* ve *Armağan Dağarcığı*'nda da şiirleri çıkar. 1887'de İzmir'de yeni edebiyat taraftarı Halit Ziya ve arkadaşlarının faaliyet gösterdiği *Hizmet* gazetesinde de şiirleri yayınlanır.

Ali Kemal, 1887 Temmuz ayında Paris'e firar eder. Paris ve Cenevre'de bulunur. Cenevre Üniversitesi'ndeki dersleri takip eder. Babasının ölümüyle bozulan aile işlerini düzeltmek için Nisan 1888'de yurda döner. İdarece sorgulanmayan Ali Kemal, arkadaşlarına Avrupa'da gördüklerini, talebe cemiyetlerini anlatır. Bu doğrultuda Ali Kemallerin konağında toplantılar yapılır. 26 Nisan 1888'deki toplantı hafiyeler tarafından basılır. Gençler, suçsuz bulduklarından affedilirler. Artık öğrenciler arasındaki gizli faaliyetler artmaktadır.

Bu sırada *Hizmet* ve *Servet*'te birkaç yazısı çıkar. Arkadaşlarıyla çıkardığı *Mütalaa* mecmuası hükümetçe toplatılır. Kafasında Mülkiye'yi bitirmek, sonra da Avrupa veya Amerika'ya gitmek hayali vardır. 2 Aralık 1888'de Namık Kemal'in ölümü, gençliği çok etkilemiştir. Namık Kemal için bir araya gelen gençler arasında, taşkın mizaçlarıyla Kastamonulu Fahri, Abdülhalim Memduh ve Ali kemal -Ali Kemal yaklaşan tehlikeyi hissederek biraz ihtiyatlı davranır- dikkat çekerek. hükûmetin adamı olduğu sanılan Tahir Kenan'ın teşvik ve tahrikleriyle gençler, gizli cemiyet kurma peşine düşerler. Sık sık toplanan gençler, bir gece evlerinden alınarak tutuklanır, sorgulanırlar. 1889 Temmuz ayına kadar tutuklu kalırlar. İttihat ve Terakkî'den önce ilk gizli cemiyet kurma faaliyeti Ali Kemal ve arkadaşları arasında görülür. Olaya karışanlar değişik yerlere sürülürler.

Mülkiye'yi bitirmeden Halep'e sürülen Ali Kemal, yanına aile fertlerini de alarak 1889'da İstanbul'dan ayrılır. Arkadaşı Fahri de Halep'e sürülmüştür. Vali 19 Ekim 1889'da, onlara biner kuruş maaşla defterdarlıkta görev verir. Ali Kemal, Halep'te 1894'e kadar değişik görevlerde bulunur. İklim şartlarına alışamayan ailesi ise İstanbul'a döner. 1891'den itibaren şiirleri *Servet* ve *Mektep*'te değişik müstear ve rümuşlarla çıkmaya başlar. İlm-i Ahlak, İki Hemşire ve Çölde Bir Sergüzeşt adlı eserlerini kaleme alır. Marcel Prévost'dan tercüme ettiği *Bir Muaşıkın İtirafatı*, *Saadet*'te tefrika edilir. Halep yıllarından itibaren Ali Kemal şiir ve nesirlerini, gerçek kimliğinin dışında Ali, Ali Nebhan, Muallim Ali Kemal, Nebhan, A(yın) K., A(yın). N., Ali Nihan, A(yın) Kemal, Ali Pinhan, Ali Münir, Münir, İbrahim Hikmet, Orhan, Seyyah gibi değişik takma adlarla, bazen de yazanını belli edecek bir işaret koymadan veya yazdığı gazetenin mubabiri, muhbiri olarak yazar.

1895'te Sadaret'e İstanbul'a dönme arzusunu dile getiren

bir yazı yazar. Hava değişimi izniyle geldiği İstanbul'da, dostlarından başka bir yere sürüleceği duyumunu alınca, ailesini bırakarak eylül ayında ikinci defa Avrupa'ya firar eder.

Paris'te öncelikle ekonomik durumunu düzeltmeye çalışır. *İkdam*'ın sahibi Ahmet Cevdet ile anlaşarak gazeteye yazılar göndermeye başlar. 1895-1900 arasında ayrıca *Malumat*, *Servet*, *Tercüman-ı Hakikat*, *Servet-i Fünun*, *İrtika*, *Mütalaa*, *Pul Mecmuası* ve *Mecmua-i Ebüzziya*'da da yazıları çıkar. Bilhassa *İkdam*'daki kendine mahsus üslupla yazdığı yazılarla şöhret olur.

Ali Kemal, Paris'te Hukuk Mektebi ve Sorbon Üniversitesi'ndeki derslere devam eder. Sorbon izlenimlerini "Sorbon Darülfünunu'nda Edebiyat-ı Hakikiye Dersleri" başlığıyla *İkdam*'da yayınlar. Bunlar 1896'da kitap olarak da basılır.

Paris'te Jön Türk faaliyeti içinde doğrudan gözükmez; bunda kırııcı tavrı olduğunu belirttiği Ahmet Rıza'nın etkisi olabilir. Ancak, hocası Mizancı Murat'ın 5 Aralık 1895'te Paris'e gelmesinden sonra muhalefete katılır. Jön Türk hareketindeki dağınıklık, 1896 sonlarında yapılan kongrede Mizancı Murat'ın reis seçilmesiyle önlenmeye çalışılır. Ali Kemal'e de *Mizan* ve *Meşveret*'in yayınlanması için oluşturulan heyette görev verilir.

Bu arada Ali Kemal, 3 Kasım 1896'da École Libre des Sciences Politiques'e kaydolarak düzenli tahsile kavuşur. İttihat ve Terakkî merkezi, Cenevre'ye taşınsa da ihtilaflar önlenemez. Abdülhamit, Serhafiye Ahmet Celalettin Paşa'yı Jön Türk hareketini dağıtmak için Avrupa'ya gönderir. Dirayetini gösteremeyen Murat Bey, reformlar yapılacağı vaadiyle Paşa ile anlaşır ve İstanbul'a döner. 31 Mart Vak'ası'ndan sonra ortaya çıkan jurnallerden, Murat Bey'e uzlaşmayı kabul ettirenin Ali Kemal olduğu anlaşılmaktadır. Uzlaşmadan sonra bazı Jön Türklere Avrupa'da resmî görevler de verilir. Ali Kemal de, Brüksel Sefareti İkinci Kâtipliđine getirilir. Murat

Bey'in İstanbul'a dönmesinden sonra, hükûmetin uzlaşmaya uymadığı görülür. Bunun sonucunda, tavizsiz tavrıyla Ahmet Rıza'nın Jön Türkler arasındaki itibarı sağlamlaşır. Yurt dışında hükûmet aleyhine yeniden başlatılacak faaliyet ve neşriyatı geciktirici ve baltalayıcı davranışları yüzünden Ali Kemal, Jön Türkler arasından uzaklaştırılır.

Sefir ile anlaşıp görevine gitmeyerek Paris'te tahsiliyle meşgul olan Ali Kemal, ayrıca Jön Türk hareketini izlemeye de devam eder. 1898'de Cenevre'de bir kızla nişanlanırsa da, kızın annesi Ali Kemal'i dolandırınca evlilik gerçekleşmez. Memuriyet meselesi ve bir yazısının intihal olduğu suçlamasıyla yıpranan Ali Kemal, Zürih'te Mekteb-i Osmanî açmaya çalışır ama başarılı olamaz. Okulunu ise 29 Haziran 1899'da bitirir. Basında yazıları azalır. Avrupa'da gezilere çıkar.

Marcel Prévost'dan çevirdiği *Kadın Mektupları*, *İkdam*'da tefrika edildikten sonra 1896'da, *Jülyet'in İzdivacı* da *Malumat*'ta tefrika edildikten sonra 1898'de kitap olarak basılır. *İkdam*'daki yazılarından oluşan *Sorbon Darülfünunu'nda Edebiyat-ı Hakikiye Dersleri* 1896'da, *Paris Musahabeleri* üç cilt olarak 1898-1899'da; *Malumat*'ta tefrika edilen *İki Hemşire* 1898'de, *Serve*'te tefrika edilen *Çölde Bir Sergüzeşt* 1898'de ve bunun Fransızca tercümesi olan *Aventure de Désert* 1899'da, intihal suçlamasına basındaki cevapları *Muterizlere Ecvibe-i Müskite* adıyla 1898'de basılır.

Avrupa'da yapacağı bir şey kalmadığına inanan Ali Kemal, Mısır'a geçer, Serhafiye Ahmet Celalettin Paşa'nın eşi İsmet Hanım'ın çiftliğine müdür olur. Paşa ile arası açılınca işten ayrılır. Bu defa Mısır Fevkalâde Komiseri Ahmet Muhtar Paşa'nın emrinde çalışır. 1 Haziran 1901'de hacimli tek sayılık *Mecmua-i Kemal*'i çıkarır. Ali Kemal, 1903'te kendi kontrolünde yayınlanmaya başlanan *Türk* gazetesinde ılımlı Jön Türk faaliyeti içindedir. 1902'de yaz mevsimini geçirdiği